

Sygn. akt I C 1332/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny
wskładzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Fiałkowska – Sobczyk

Protokolant: Piotr Wojnarowski

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa K. K. (1)

przeciwko A. K. (1) i K. K. (2)

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda K. K. (1) solidarnie na rzecz pozwanych A. K. (1) i K. K. (2) kwotę 3 600 zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług w kwocie 828 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu;

III. nakazuje pozwanemu K. K. (1) uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego we Wrocławiu) kwotę 255 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt IC 1332/10

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 października 2009 r., powód K. K. (1) wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych A. K. (1) (poprzednio: K.) i K. K. (2) kwotę 100 000 zł z odsetkami umownymi w wysokości 20% w skali roku liczoną od dnia 16 listopada 2008 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powództwa powód podniósł, że zawarł ze spadkodawczynią pozwanych – D. K. (1) umowę pożyczki na mocy której przekazał jej kwotę 100 000 zł. D. K. (1) zobowiązała się zwrócić powodowi tę kwotę do dnia 31 marca 2009 r., czego jednak nie uczyniła.

Wobec braku zwrotu pożyczki, tut. Sąd w dniu 4 maja 2009 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym przeciwko D. K. (1), który to nakaz został przez Sąd uchylony, a pozew odrzucony, w związku ze śmiercią D. K. (1) w dniu (...) r.

Powód podniósł także, że pozwane nabyły spadek po zmarłej D. K. (1), a nabycie spadku przez córki zmarłej nastąpiło w całości i z dobrodziejstwem inwentarza.

Wobec powyższego pozwane w chwili śmierci ich matki, w drodze sukcesji, nabyły prawa i obowiązku wynikające z umowy pożyczki zawartej przez ich matkę D. K. (1) z powodem. Stając się stroną umowy pożyczki, pozwane, zdaniem powoda, zobowiązane są do zwrotu udzielonych środków finansowych.

Żądanie odsetek, powód uzasadnił postanowieniem zawartym w §3 umowy pożyczki, zgodnie z którym strony zastrzegły odsetki umowne w wysokości 20%.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 22 grudnia 2009 r. Sąd uwzględnił roszczenie pozwu pozwanym A. K. (2) (obecnie – K.) i K. K. (2) prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego zasądzonego od nich świadczenia pieniężnego, na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku nabytego po D. K. (1).

W sprzeciwach od nakazu zapłaty pozwane A. K. (1) oraz K. K. (2) reprezentowana wówczas jeszcze przez przedstawiciela ustawowego w osobie ojca – P. K., wniosły o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwane zarzuciły, że roszczenie objęte petitum pozwu jest niezasadne i stanowi próbę wyłudzenia środków finansowych od córek D. K. (1). Roszczenie wynika z umowy – zdaniem pozwanych – sfalszowanej. Pozwane wyjaśniły, że ich matka – D. K. (1) – była osobą schorowaną, cierpiała na alkoholizm, do którego przyczynił się jej konkubent – K. W.. Pozwane zarzuciły, że podstawę żądania stanowi kserokopia dokumentu rzekomo zawartej przez D. K. (1) umowy pożyczki, a nie jej oryginał oraz, że dokument ten został sporządzony już po śmierci spadkodawczyni. Nadto pozwane wskazały, że ich matka nigdy nie podpisywała się w sposób widniejący w rzekomej umowie pożyczki. Nadto, spadkodawczyni była osobą ubogą, żyła skromnie, brakowało jej środków finansowych także na podstawowe artykuły.

W tym stanie rzeczy pozwane wniosły o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność wiarygodności podpisu złożonego na umowie pożyczki, jako podpisu nie pochodzącego od D. K. (1), jak także o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów sądowych dla ustalenia stanu psychicznego D. K. (1), jej zdolności do świadomego podejmowania działań prawnych oraz pokierowania swoim postępowaniem w świetle nałogowego alkoholizmu, na który cierpiała.

W odpowiedzi na sprzeciw z dnia 8 grudnia 2010 r. powód wskazał, że argumenty i twierdzenia pozwanych pozbawione są doniosłości prawnej wobec faktu, że na rachunek zmarłej D. K. (1) została przekazana przez powoda kwota pożyczki w wysokości 25 000 euro (czyli kwota zbliżona do udzielonej tytułem pożyczki sumy 100 000 zł). Kwota ta znajduje się na rachunku bankowym zabezpieczonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia. Powód zawnioskował o przeprowadzenie dowodu z akt komorniczych tejże sprawy.

W ocenie powoda, twierdzenia pozwanych odnoszące się do sposobu i standardu życia D. K. (1) świadczą o tym, że jako osoba niemajątna, nie mogła stać się właścicielką środków znajdujących się na jej rachunku bankowych bez udzielonej jej przez powoda pożyczki w wysokości 100 000 zł. Stan rachunku zmarłej oraz skromny budżet jakim dysponowała, potwierdzają okoliczność, w świetle której zmarła środki zgromadzone na rachunku bankowym pożyczyla od powoda, zobowiązując się do ich zwrotu w uzgodnionym, przez strony umowy pożyczki, terminie.

Powód zaprzeczył, aby dokument umowy zawartej przez niego z D. K. (1), został sfalszowany, podrobiony lub przerobiony. Powód powołał się przy tym na postępowanie przygotowawcze prowadzone przez prokuratora, które na skutek braku stwierdzenia znamion czynu zabronionego (przestępstwa fałszowania dokumentu), zostało przez prokuratora umorzone.

Stan rachunku bankowego D. K. (1) wskazuje na istniejące po stronie spadkobierczyń zobowiązanie do zapłaty na rzecz powoda środków tytułem zwrotu pożyczki, a przynajmniej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, jakiego majątek spadkowy po zmarłej D. K. (1) doznał kosztem majątku powoda.

W odpowiedzi na powyższe twierdzenia, w piśmie przygotowawczym z dnia 22 lutego 2011 r., pozwana K. K. (2), podtrzymała zarzuty zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Dodatkowo pozwane podniosły, że kwota rzekomej pożyczki nigdy nie została przekazana na rachunek bankowy D. K. (1), bowiem w okresie zawarcia rzekomej umowy D. K. (1) nie posiadała rachunku bankowego.

Okoliczność sfalszowania umowy pożyczki, poświadcza natomiast, zdaniem pozwanej, nie tylko fakt braku oryginału dokumentu umowy, ale także fakt, iż w dniu zawarcia tej umowy, tj. 15 listopada 2008 r. D. K. (1) nie posiadała dowodu osobistego, a więc nie mogła się nim wylegitymować i w danym momencie nie mógł on być wpisany w treść umowy, jako dowód osobisty o numerze (...). Pozwana wskazała, że dowód osobisty o w/w numerze D. K. (1) odebrała – w obecności córek – dopiero w dniu 25 listopada 2008 r., a więc z oczywistych względów nie mógł być on podstawą ustalenia tożsamości D. K. (1), jako rzekomej strony umowy pożyczki. Powyższa okoliczność świadczy o sfalszowaniu tejże umowy.

Jako kolejny dowód braku spójności twierdzeń pozwu, pozwana wskazała sprzeczne z twierdzeniami pozwu – w zakresie m.in. roszczenia odsetkowego – zeznania K. K. (1) złożone podczas przesłuchania Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto, z dnia 21 czerwca 2010 r.

Twierdzenia powoda złożone podczas postępowania przygotowawczego dowodzą, że jego żądanie jest niewiarygodne. Pozwane zaprzeczyły, aby ich matka, w dniu zwrotu pożyczki, tj. 31 marca 2009 r. mogła, w obecności powoda, potwierdzić, że zwróci środki w ciągu kilku dni, skoro już w dniu 30 marca 2009 r. została w godzinach rannych przyjęta na oddział intensywnej terapii szpitala im. M. we W. i pozostawała tam nieprzerwanie w stanie agonii do dnia śmierci, tj. (...) r. Przy D. K. (1) przez cały ten czas przebywała jedynie najbliższa rodzina i nikt obcy się z nią nie kontaktował.

Nieprawdziwe jest także, zdaniem pozwanych, jakoby celem rzekomo udzielonej przez powoda D. K. (1) pożyczki finansowej była działalność gospodarcza D. K. (1) polegająca na handlu włoskim obuwiem. Pozwana nie potwierdziła, aby jej matka kiedykolwiek prowadziła, bądź miała zamiar prowadzić, taką działalność.

Powód wiedział, że w rozważanym okresie D. K. (1) była mężatką i ofiarą przemocy ze strony swojego konkubenta, jak także borykała się z chorobą alkoholową i wykorzystał ten fakt w celu „uwikłania” D. K. (1) w historię rzekomo udzielonej jej pożyczki. O przestępnym charakterze działań powoda świadczą także okoliczności, w których doszło do zawarcia rzekomej umowy pożyczki, obecność pełnomocnika, reprezentującego interesy obu stron, rzekome kontakty powoda z pożyczkobiorcą, przypadające – według jego własnych twierdzeń – na okres po śmierci D. K. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. K. (1) – matka pozwanych A. K. (1) oraz K. K. (2) – w ostatnich latach swojego życia była osobą bezrobotną, trudniącą się zbieraniem złomu. Mieszkała wraz ze swoim konkubentem, w lokalu mieszkalnym w budynku wielolokalowym we W., przy ul. (...). Utrzymywała się także z pomocy osób bliskich.

(dowód: przesłuchanie pozwanej A. K. (1), k 267 – 268);

W dniu 21 października 2008 r. D. K. (1) złożyła wniosek o wydanie nowego dowodu osobistego w związku z utartą dotychczasowego dokumentu tożsamości. Nowy dowód osobisty o nr (...) został wydany w dniu 22 października 2008 r., a D. K. (1) odebrała dokument w dniu 25 listopada 2008 r. w obecności córek

(dowód: wniosek D. K. (1) o wydanie nowego dowodu osobistego, k. 596 – 598, przesłuchanie pozwanej A. K. (1), k 267 – 268);

W dniu 5 stycznia 2009 r. w ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Miejskiego we W. miało miejsce zgłoszenie działalności gospodarczej – pod firmą (...) K. D..

W dniu 2 grudnia 2008 r. dokonano w ewidencji działalności gospodarczej wpisu dotyczącego prowadzonej przez D. K. (1) działalności w zakresie m.in. sprzedaży hurtowej i detalicznej samochodów osobowych i furgonetek. Decyzją z dnia 24 kwietnia

2009 r. wpis ten został wykreślony z uwagi na wykazujący dane niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, w związku ze zgonem D. K. (1).

(dowód: przesłuchanie pozwanej A. K. (1), k 267 - 268, decyzja Prezydenta W. Wydziału Spraw Obywatelskich z dnia 24.04.2009 r., k. 161);

W Kancelarii (...) we W. została zwarta umowa pomiędzy K. K. (1) i D. K. (1), nazwana umową pożyczki. W treści umowy K. K. (1) figuruje jako Pożyczkodawca natomiast druga strona umowy – D. K. (1) – jako Pożyczkobiorca. W chwili zawarcia umowy D. K. (1) nie była w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

(dowód: kserokopia umowy z dnia 15.11.2008 r., k. 8, częściowo przesłuchanie powoda K. K. (1) – k. 266, opinia sądowno – psychiatryczna biegłego sądowego za zakresu psychiatrii D. R. z dnia 21.07.2012 r., k. 790 i nast.)

Umowa została opatrzona datą 15 listopada 2008 r. W treści umowy wpisano, że D. K. (1), zamieszkała we W., przy ul. (...), legitymuje się dowodem osobistym nr (...).

(dowód: kserokopia umowy z dnia 15.11.2008 r., k. 8);

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 4 maja 2009 r., wydanym w sprawie pod sygn. akt I Nc 194/09, tut. Sąd Okręgowy nakazał pozwanej D. K. (1) zapłacić na rzecz powoda – K. K. (1) kwotę 100 000 zł wraz z odsetkami w wysokości 20% liczonymi od dnia 16 listopada 2008 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 26 maja 2009 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu, z uwagi na brak zdolności prawnej strony pozwanej (śmierć D. K. (1) przed wniesieniem pozwu) uchylił w/w nakaz zapłaty i odrzucił pozew.

(dowód: orzeczenia tut. Sądu – akta sprawy tut. Sądu o sygn. I Nc 194/09);

D. K. (1) była ofiarą przemocy ze strony swojego konkubenta. Była także osobą schorowaną, cierpiała na szereg dolegliwości związanych z nałogowym uzależnieniem od alkoholu. Podejmowała próby leczenia alkoholizmu. W okresie od listopada 2008 r. do kwietnia 2009 r. D. K. (1) pozostawała w ciągach alkoholowych. W dniu 30 marca 2009 r. D. K. (1) została przyjęta na Oddział Neurologiczny (...) Szpitala (...) we W. z objawami padaczki alkoholowej i napadów drgawkowych. Zmarła na skutek ostrej niewydolności wielonarządowej wywołanej zespołem abstynenckim w dniu (...) r.

(dowód: świadectwo sądowno – lekarskich oględzin ciała D. K. (1) z dnia 23.08.2006 r. wraz z udzielonym przez D. K. (1) wywiadem, k. 566, dokumentacja medyczna leczenia szpitalnego Zakładu (...) dla osób Uzależnionych od Alkoholu w C., k. 208 – 212, historia choroby D. K. (1) wraz z przebiegiem hospitalizacji, intensywnej terapii, diagnostyką oraz epikryzą zgonu, k. 215 – 238, zeznania świadka W. S., k. 522, zeznania świadka J. N., k. 522, przesłuchanie pozwanej A. K. (1), k. 267 - 268);

W dniu śmierci D. K. (1) na należącym do niej – jako przedsiębiorcy – rachunku bankowym prowadzonym przez (...) Bank S.A. o numerze (...) znajdowały się środki finansowe w wysokości 24 961,92 EURO. Środki te pochodziły z wpłat osobistych dokonywanych na rzecz (...) K. D. ul. (...), (...)-(...) W., przez osoby trzecie. Kilkakrotnie osobą wpłacającą środki znacznej wartości (do 106 000 Euro) był konkubent D. K. (1) – K.W.. Po stronie wpływów z rachunku znajdują się operacje dokonane na rzecz podmiotów zagranicznych (Belgia), dotyczące samochodów zagranicznych marek.

(dowód: wyciągi z rachunku bankowego (...) Banku S.A. o numerze (...) prowadzonego dla (...) K. D., z okresu od 26.01.2009 r. do 02.04.2009 r., k. 270 – 488);

Postanowieniem, z dnia 28 sierpnia 2009 r. wydanym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia w sprawie o sygn. akt I Ns 364/09, spadek po zmarłej D. K. (1), nabyły córka A. K. (2) (K.) i córka K. K. (2), każda z nich po 1/2 części z dobrodziejstwem inwentarza.

(dowód: postanowienie z dnia 28.08.2009 r. – akta sprawy I Ns 364/09 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia, Wydziału I Cywilnego);

Postanowieniem z dnia 21 września 2009 r. tut. Sąd udzielił zabezpieczenia objętego niniejszym pozwem roszczenia powoda K. K. (1) w stosunku do pozwanych A. K. (1) i K. K. (2), poprzez zajęcie rachunku bankowego prowadzonego przez (...) Bank S. A. na rzecz D. K. (1) do kwoty 108 438,36 zł.

(dowód: postanowienie z dnia 21.09. 2009 r.– akta tut. Sądu o sygn. I Co 293/09);

W związku z powództwem K. K. (1), pozwana A. K. (2) złożyła w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

Postanowieniem z dnia 26 października 2010 r. Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia S. ostatecznie umorzyła śledztwo w sprawie usiłowania doprowadzenia D. K. (1) i A. K. (2) w okresie od 29 kwietnia 2009 r. do 4 maja 2009 r. we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 100 000 zł, wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu zabronionego. W uzasadnieniu swojego stanowiska prokurator oparł się na dowodzie z opinii biegłego sądowego z zakresu badań porównawczych pisma ręcznego, stwierdzającej, że podpis D. K. (1) widniejący na kserokopii umowy pożyczki z dnia 15 listopada 2008 r. prawdopodobnie w oryginale został nakreślony przez D. K. (1), a podpis K. K. (3) przez K. K. (3). Jako dowód w postępowaniu przygotowawczym zostały dopuszczone także zeznania świadka P. B. – adwokata, który w swojej Kancelarii we W., sporządził umowę pożyczki. Ostatecznie także, dopuszczono dowód z konfrontacji świadków P. B. i K. K. (1).

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto z dnia 26.10.2010 r. – akta sprawy Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto 1 Ds. 2309/09).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód K. K. (1) domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych A. K. (1) i K. K. (2) kwoty 100 000 zł tytułem pożyczki udzielonej matce pozwanych – D. K. (1) na mocy umowy zawartej w Kancelarii (...) opatrzonej datą 15 listopada 2008 r.

Pozwane – spadkobierczynie D. K. (1), których ewentualna odpowiedzialność cywilna w niniejszej sprawie opierałaby się na przepisie art. 922 §1 k.c., zaprzeczały zasadności roszczenia twierdząc, że do zawarcia umowy pomiędzy ich matką a powodem nigdy nie doszło, z przyczyn nie tylko obiektywnych (nieznajomość stron umowy), ale także z uwagi na brak po stronie D. K. (1) możliwości swobodnego kierowania swoim postępowaniem i składania oświadczeń woli z uwagi na silne uzależnienie od alkoholu i związany z tym stan zdrowia psychicznego. Pozwane zarzucały, że niniejsze powództwo – podobnie jak pozew złożony uprzednio bezskutecznie przeciwko D. K. (1) – jest próbą wyłudzenia przez powoda składników majątku spadkowego, a ich matka z uwagi na chorobę, na którą cierpiała, została wykorzystana, padła ofiarą oszustwa i miała stać się ofiarą wyłudzenia.

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie zostały poczynione w oparciu o dowody z dokumentów prywatnych (umowa pożyczki), dokumentacji medycznej (historia choroby i epikryza zgonu D. K. (1)), zeznań świadków oraz przesłuchania pozwanej A. K. (1). Pomocna, w ocenie Sądu, okazała się opinia biegłego specjalisty psychiatry, sporządzona na okoliczność stanu zdrowia psychicznego D. K. (1) w chwili składania podpisu pod umową pożyczki. Sąd oparł się także na dowodach z dokumentów urzędowych zgromadzonych w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową W. w sprawie pod sygnaturą akt 1 Ds. 4481/10, w tym głównie na sporządzonej w toku

tego postępowania opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego, protokołach przesłuchania świadków. Istotne są również dowody z dokumentów urzędowych w postaci postanowień wydanych przez organy ścigania w prowadzonym przez nie śledztwie.

Odnosząc się do twierdzeń powoda, przedstawionych w przesłuchaniu na rozprawie w dniu 5 września 2011 r. Sąd doszedł do przekonania, że są one w zasadniczym zakresie niewiarygodne. Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda, co do zażyłości znajomości z D. K. (1), jak także co do okoliczności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez D. K. (1) i to zarówno w zakresie sprzedaży obuwi włoskiego jak i w zakresie handlu samochodami, ostatecznie co do faktu wydania jej środków finansowych w wysokości 100 000 zł, które to zdarzenie miało mieć miejsce kilka dni przed zawarciem spornej umowy pożyczki, w K., w miejscu zamieszkania powoda.

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 §1 k.c.). Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem (art. 720 §2 k.c.). Przy czym, forma pisemna zastrzeżona została dla umowy pożyczki, jedynie dla celów dowodowych.

W ocenie Sądu, zawarta przez K. K. (1) i D. K. (1), w Kancelarii Adwokackiej (...) umowa, datowana na dzień 15 listopada 2008 r., nosząca cechy umowy pożyczki, była umową pozorną, zawartą przez strony dla ukrycia innej czynności prawnej i z uwagi na tę właśnie wadę oświadczeń woli, od początku była nieważna, a więc nie odniosła jakichkolwiek skutków prawnych.

Zgodnie z przepisem art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana (III AUa 19/12 wyrok s. apel. 04.09.2012 r. w Łodzi, LEX nr 1220574).

Zdaniem Sądu, materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie pozwala na stwierdzenie, że wszystkie w/w przesłanki pozorności umowy „pożyczki”, zostały spełnione.

Zamiarem stron tej umowy, z pewnością nie zostało objęte postanowienie o przekazaniu sumy 100 000 zł na wyłączną własność D. K. (1), zobowiązującej się do zwrotu takiej samej sumy w terminie i z odsetkami kreślonymi w umowie. Zdaniem Sądu, powód nie wykazał, aby w ogóle przekazał D. K. (1) jakkolwiek sumę pieniędzy. Powód, choć na nim w tym zakresie ciążył obowiązek wynikający z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., nie przedłożył bowiem jakiegokolwiek dowodu (wyciągu z rachunku bankowego, zeznania świadków), że w okresie przed 15 listopada 2008 r. dysponował taką właśnie sumą. Twierdzenia powoda o zarobkach osiągniętych z pracy w Niemczech, są gołosłowne. Powód nie udowodnił, że kiedykolwiek pracował poza granicami Polski. Zdaniem Sądu, samo pokwitowanie przyjęcia przez D. K. (1) środków finansowych w kwocie 100 000 zł zawarte w umowie pożyczki – nie wystarcza, zwłaszcza w kontekście tych twierdzeń powoda, jakoby pieniądze wydał pożyczkobiorcy kilka dni przed spisaniem dokumentu umowy. Powód nie udowodnił, że posiadał środki w żądanej wysokości w gotówce, jak także nie udowodnił, że przekazał te środki D. K. (1). Okolicznościom tym zaprzeczają także inne dowody w świetle których D. K. (1) – rzekomy pożyczkobiorca – była osobą ubogą, bezrobotną, żyła skromnie, utrzymywała się ze zbierania złomu, pomocy osób bliskich. Jej status finansowy nie zmienił się aż do jej śmierci, w tym także w okresie rzekomego przekazania środków. D. K. (1) nie zakupiła żadnych wartościowych ruchomości, ani też rzekomego towaru (włoskie obuwie), jakim – według twierdzeń

powoda – miała handlować. Przy czym, stan rachunku bankowego prowadzonego dla (...)K. D. we W. nie stanowi dowodu na potwierdzenie, że w podawanym przez powoda okresie – nota bene – niesprecyzowanym co do konkretnej daty – powód przekazał D. K. (1) kwotę 100 000 zł. Zwraca uwagę także fakt, że wspomniany rachunek prowadzony jest w walucie obcej (Euro) i nie może dotyczyć okresu sporządzenia umowy pożyczki, bowiem założony został na rzecz (...)K. D. już po zarejestrowaniu przedsiębiorcy pod taką firmą, która to rejestracja w ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Miejskiego we W., miała miejsce w dniu 5 stycznia 2008 r. Podkreślić także należy, że rachunek ten nie mógł pozostawać w dyspozycji matki pozwanych, skoro D. K. (1) faktycznie nie prowadziła żadnej działalności gospodarczej, wiodła skromne, ubogie życie, a w dniu śmierci nie posiadała jakichkolwiek wartościowych ruchomości, w tym zwłaszcza jakichkolwiek zagranicznych samochodów, którymi rzekomo, według innych twierdzeń powoda K. K. (1) – handlowała.

Zdaniem Sądu, wszystkie okoliczności sprawy wskazują, że powód K. K. (1) nie wydał D. K. (1) kwoty żądanej w pozwie w okolicznościach przez niego podanych. Nie przekazał zmarłej jakichkolwiek pieniędzy z obowiązkiem zwrotu tych środków z odsetkami umownymi, bo tych okoliczności nie wykazał. Twierdzenia powoda, w świetle których D. K. (1), w okolicach 30 marca 2009 r. – tj. dnia poprzedzającego jej zgon – oddała powodowi część odsetek od pożyczonej sumy, zobowiązując się do zwrotu całej „pożyczki”, są dalece niewiarygodne. Natomiast, D. K. (1), stawiając się po dniu 15 listopada 2008 r. w Kancelarii (...), składając podpis pod umową opatrzoną w późniejszym czasie datą „15 listopada 2008 r.”, nie zmierzała do zawarcia umowy pożyczki, mocą której zobowiązała się do zwrotu powodowi K. K. (1) środków finansowych w wysokości 100 000 zł. Zamiarem D. K. (1), która najprawdopodobniej złożyła podpis pod umową nie mogło być zobowiązanie do zwrotu środków, bowiem środków tych nie otrzymała. Zresztą, w ocenie Sądu, matka pozwanych, która, jak wynika ze sporządzonej na zlecenie tut. Sądu opinii biegłego psychiatry w chwili składania pisemnego oświadczenia woli o treści zawartej w umowie była świadoma swojego postępowania, nie mogła przyjąć na siebie zobowiązania zwrotu środków, którymi nie dysponowała. Z okoliczności sprawy wynika, że D. K. (1) nie pracowała, nie osiągała stałych dochodów, cierpiała na schorzenia związane z uzależnieniem od alkoholu i – w świetle twierdzeń pozwanej – na leczeniu skutków zgubnego nałogu, koncentrowała swoje siły.

Okoliczności sprawy wskazują, że strony omawianej umowy „pożyczki” były zgodne co do tego, że cel kształtowanego między nimi stosunku prawnego był inny niż treść podpisywanego dokumentu. Cel zawarcia przez D. K. (1) i K. K. (1) umowy nie został ustalony. Nie oznacza to jednak, że umowa odniosła pomiędzy stronami tej umowy jakikolwiek skutek prawny, albowiem w świetle art. 83 k.c. – była nieważna. Czynność prawna pozorna, wyrażająca oświadczenie woli pozorne, nie ukrywająca innej czynności prawnej, nie wywołuje między stronami skutków prawnych, gdyż jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. Pozorność jest zatem wadą oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie nie wywołało skutków prawnych. Oświadczenie woli stron nie może wtedy wywoływać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (I UK 27/12 wyrok SN 2012.07.26, LEX nr 1218584).

Przy czym, mimo umorzenia postępowania przygotowawczego w sprawie prowadzonej na podstawie zawiadomienia A. K. (1), zdaniem Sądu Okręgowego, wszystkie okoliczności sprawy prowadzą do konstatacji, że strony umowy zmierzały do osiągnięcia celu niezgodnego z prawem. Rzeczywiście bowiem, jak słusznie zrzuciła pozwana A. K. (1), znamieną jest okoliczność, w której powództwo związane jest z rzekomym długiem osoby głęboko uzależnionej od alkoholu, niepracującej, żyjącej w ubóstwie – niemającej środków na artykuły pierwszej potrzeby. Charakterystyczne jest także, że osoba ta (D. K. (1)), nie posiadająca samochodu figurowała w rejestrze przedsiębiorców, jako przedsiębiorca, pod firmą, której brzmienie wskazuje na działalność związaną z obrotem lub naprawą samochodów. Zastanawia także, w rozpoznawanej sprawie, brak jakichkolwiek dyspozycji ze strony D. K. (1) w stosunku do prowadzonego na rzecz jej firmy rachunku bankowego. Wątpliwości budzą wreszcie okoliczności daty, w której doszło do zawarcia umowy „pożyczki”, zwłaszcza te, w których, jak ustalono, **D. K. (1) na dzień wpisany w umowie jako data jej zawarcia, nie dysponowała dowodem osobistym o numerze wpisanym w tej umowie, ze względu na obiektywny fakt, że dowód ten jeszcze nie został przez nią odebrany.**

Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy zawiera jedynie pozór zgodności z ustawą. Chodzi tu o indywidualny, uzgodniony cel czynności prawnej (z reguły umowy), znany obu stronom tej czynności. Przez cel należy rozumieć przyszły stan, którego osiągnięciu służy czynność prawna. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy zawiera treść, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2013-01-15 III AUa 781/12).

Z uwagi na występującą, w ocenie Sądu, wynikającą z art. 83 k.c. nieważność umowy pożyczki kwoty 100 000 zł, opatrzonej datą 15 listopada 2008 r., zawartej przez powoda K. K. (1) z nieżyjącą już dzisiaj D. K. (1), brak jest podstaw do przypisania pozwanym – córkom rzekomego pożyczkobiorcy i jej jedynym spadkobierczyniom – odpowiedzialności za dług wynikający z treści tej umowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne w punkcie I sentencji wyroku

Orzeczenie o kosztach procesu, w punkcie II sentencji wyroku, zapadło w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, wynikającą z przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z art. 105 §2 k.p.c. Powód, jako że przegrał proces zobowiązany został do zwrotu kosztów poniesionych przez pozwane tj. kwoty 3 600 zł (§6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłata za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.), wraz z należnym podatkiem VAT.

Zgodnie z przepisem art. 83 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r., jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności połączonej z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wyklada tymczasowo Skarb Państwa. Ponieważ nadto, zgodnie z przepisem art. 113. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić (...), sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, Sąd, kierując się zatem zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w przepisie art. 98 k.p.c., w punkcie III sentencji wyroku nakazał powodowi uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 255 zł tytułem wynagrodzenia przyznanego biegłemu sądowemu z zakresu psychiatrii za sporządzenie pisemnej opinii w sprawie, a wypłaconego tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.